

Rekommandation 5/2023: studentmobilitet

Rekommandationen har følgende ordlyd

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- at lave en utredning på hvilke tiltak som behøves for å øke utvekslingen av studenter mellom de nordiske landene
- at se på mulighetene for et felles nordisk markedsføringsprogram og felles nettplattform for høyere utdanning og studiesteder
- at utrede ulike alternativer for hvordan studentrabatten ved kollektivtransport i de nordiske landene kan gjelde for alle nordiske studenter
- at se på mulighetene ved felles nordisk digitalt studentkort

Svar fra Nordisk Ministerråd

Mobilitet på tværs af Norden er grundlæggende for det nordiske samarbejde og visionen om en integreret region. Ikke mindst uddannelsesmobilitet spiller en stor rolle i at skabe større forståelse for og viden om hinanden, hvilket igen er med til at opretholde tilliden og sammenholdet i Norden, de fælles værdier og det nordiske fællesskab.

Uddannelsesmobiliteten i Norden har lange traditioner, hvor for eksempel mange is-lændinge og nordmænd historisk har haft tradition for at studere i Danmark. Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning arbejder for, at det skal være let at tage hele eller dele af en uddannelse i et andet nordisk land, og uddannelsesmobilitet er stærkt prioriteret. En væsentlig del af sektorens midler (cirka 80 mio. DKK i 2023) allokeres således årligt til Nordplus-programmet, som er blevet positivt evalueret ved flere lejligheder. Omkring 9.000 personer deltager hvert år i mobilitetsaktiviteter gennem Nordplus-programmet på alle niveauer. Dertil kommer mere end 2.000 studerende årligt, som er på udveksling i et andet nordisk land med støtte fra Erasmus-programmet. Endelig tilbringer også mange forskerstuderende en periode i et andet nordisk land eksempelvis gennem deltagelse i forskningssamarbejde finansieret gennem NordForsk.

Hvert år er over 7.000 nordiske studerende indskrevet på et helt studieprogram i et andet nordisk land med studiestøtte fra hjemlandet. I tillæg kommer et ukendt antal studerende, som ikke medbringer studiestøtte. Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning har gennem årene arbejdet for at skabe de bedste betingelser for at kunne tage sin uddannelse i et andet nordisk land. Det gælder blandt andet implementeringen af overenskomsten om adgang til videregående (højere) uddannelse. Ministerrådet har

desuden haft og har fortsat særligt fokus på anerkendelse af nordiske uddannelseskvalifikationer, hvor det er blevet konkluderet, at der i dag er fuld gensidig anerkendelse af alle videregående (højere) uddannelseskvalifikationer og studieperioder, og at langt de fleste kvalifikationer også anerkendes automatisk. Automatisk anerkendelse skal så vidt muligt være det rådende princip.

I 2015 udgav Nordisk Ministerråd rapporten 'Higher Education in the Nordic Countries', hvor uddannelsesmobiliteten mellem de nordiske lande blev analyseret. En række anbefalinger til at styrke mobiliteten blev givet, og blandt andet mangel på ordentlig og struktureret information blev fremhævet. På baggrund af rapporten har vi en god viden om den nordiske uddannelsesmobilitet, og Nordisk Ministerråd ønsker derfor at tage skridtet videre og fokusere på tiltag, som kan fremme mobiliteten, frem for en ny undersøgelse.

I november 2019 gennemførte Nordisk Ministerråd et seminar for nordiske uddannelses- og studievejledere om nordisk uddannelsesmobilitet. Formålet med seminaret var at informere om mulighederne for at tage en hel eller dele af en uddannelse i Norden samt drøfte, hvilke tiltag der skal til for at øge den mobiliteten. Seminaret identificerede udfordringer i form af manglende kendskab til nordiske muligheder blandt både elever, studerende og vejledere. Vejledningerne fokuserer ofte på nationale muligheder, og det nordiske aspekt bliver overset.

I dag søger elever, studerende og forældre information på de nationale vejlednings- og uddannelsesportaler for at finde svar på spørgsmål om uddannelse og job samt hente inspiration og støtte til uddannelses- og karrierevalg. Vejlederne udgør her en vigtig ressource i forhold til at nå de (kommende) studerende enten gennem personlig eller digital vejledning. Portalerne spiller således en vigtig rolle i bestræbelsen på at styrke formidlingen af de nordiske mobilitetsmuligheder. Nordisk Ministerråd ser derfor et stort potentiale i at etablere et fagligt netværk, som vil give indholdsudviklere og vejledere mulighed for at diskutere emner af fælles interesse med det formål at fortsætte udviklingen af tjenesterne.

Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning har derfor som opfølgning på seminaret i 2019 besluttet at igangsætte en indsats i første omgang i form af et seminar for både vejledere og indholdsudviklere på de nationale vejlednings- og uddannelsesportaler med henblik på etablering af et nyt netværk. På grund af Covid-19-pandemien har igangsættelse af opfølgningen taget længere tid end beregnet. Formålet med den samlede indsats er dels at øge opmærksomheden og kendskabet til mulighederne for mobilitet i Norden dels at bidrage til kvalitetsudvikling af de nationale vejlednings- og informationstjenester i Norden gennem faglig sparring og erfaringsudveksling med særligt fokus på, hvordan formidling og vejledning om de nordiske mobilitetsmuligheder kan

styrkes på portalerne. Det er Nordisk Ministerråds vurdering, at et sådant fremtidigt samarbejde mellem de nordiske uddannelsesportaler vil være et godt og virkningsfuldt redskab sammenlignet med et fælles markedsføringsprogram og en fælles uddannelsesplatform, som er dyre at implementere og vedligeholde samt vanskelige at holde opdaterede.

Studiekort udstedes i Norden af den enkelte uddannelsesinstitution, og offentlige nationale studiekort eksisterer ikke. I Norge er det dog muligt i tillæg at downloade et digitalt studiebevis på en app, mens diverse private aktører også udsteder studiekort, der på forskellig vis kan udløse rabatter, som Mecenatkort i Sverige eller det globalt anerkendte ISIC-kort.

Som en del af Erasmus+-programmet har Europa-Kommissionen lanceret initiativet European Student Card (ESC) med henblik på at indføre et fælleseuropæisk digitalt studiekort. For at få det digitale europæiske studiekort kræves, at den uddannelsesinstitution, hvor en studerende er indskrevet, deltager i initiativet. At indføre et fælles digitalt studiekort er et dyrt og omfattende arbejde, som i dette tilfælde startede i 2016 og endnu ikke er fuldt implementeret. Når det europæiske studiekort er fuldt implementeret, vil kortet kunne fungere som fælles anerkendt studiekort i både de enkelte nordiske lande og i Norden som helhed.

I hvert enkelt nordisk land findes en række forskellige trafikskaber ofte med hvert sit billetsystem og forskellige rabatregler inklusive regler for studierabatter og dokumentationskrav. Trafikskaberne bestemmer således i høj grad selv, hvordan eller om det skal være muligt at opnå studierabat. Nordisk Ministerråd mener derfor, at forudsætningerne for at kunne gennemføre en fællesnordisk undersøgelse i regi af ministerrådet af, hvordan studierabatter i de nordiske lande kan gælde for alle nordiske studerende, ikke er til stede på nuværende tidspunkt. Nordisk Ministerråd er dog principielt enig i Nordisk Råds synspunkt om, at nordiske studerende bør behandles på lige fod med de enkelte nordiske landes egne studerende.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen er delvist opfyldt